

Sundhedsministeriet

Enhed: BESS
Sagsbeh.: DEPEMJO
Koordineret med:
Sagsnr.: 2208582
Dok. nr.: 2382111
Dato: [Brevdato]

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[Åbent samråd i Epidemiudvalget onsdag d. 24. august 2022]

Indkøb af vacciner mod covid-19

Samrådspørgsmål M, Stillet efter ønske fra Per Larsen (KF)

Vil ministeren redegøre for, hvorfor Danmark har forpligtet sig til 22 millioner doser coronavacciner i 2022, som det fremgår af Ekstrabladets artikel "Blå partier kræver vaccine-forklaring" af den 7. juni 2022

Svar:

[Korrigeret af artiklens information om leverancer]

Jeg vil indledningsvis kort bemærke, at de 22 mio. vaccinedoser, som nævnes i artiklen, bygger på et svar fra Statens Serum Institut til Ritzau i april måned.

Forsyningssituationen har ændret sig en del siden, blandt andet på baggrund af udskydelser og leveringsproblemer hos enkelte leverandører.

Jeg kan på den baggrund oplyse, at Danmark på nuværende tidspunkt forventer at få leveret 17,1 millioner vaccinedoser i alt i 2022. Det er dog ikke alle vaccinedoser, der enten er godkendt til anvendelse eller indgår i Danmarks vaccinationsprogram. Det er i mine øjne en væsentlig forskel, når vi snakker vaccineberedskab.

Vi modtager i alt i 2022 15,3 millioner doser fra Pfizer (Cominarty) og Moderna (SpikeVax), som er de vacciner, der anvendes i det danske vaccinationsprogram.

Af disse 15,3 millioner doser er 5,9 millioner doser allerede leveret, mens de resterende 9,4 millioner doser forventes leveret som variantopdaterede vacciner i tredje og fjerde kvartal i 2022, når og hvis de godkendes.

[Statens beslutningsproces ved indkøb]

For at besvare samrådsspørgsmålet vil jeg først kort redegøre for, hvad der har ligget til grund for indkøbet af vaccinerne.

COVID-19-vaccinerne til Danmark er indkøbt igennem et samarbejde med EU. Aftaler om forhåndsindkøb blev gjort på et tidspunkt, hvor vaccinerne var i tidlige stadier af klinisk udvikling.

En styrke ved denne strategi er samtidig, at det sikrer vacciner til de mindre lande i EU, der igennem denne tilgang har stået stærkere i forhold til at forhandle pris og mængde over for vaccineproducenterne, end de ville have gjort alene.

Og jeg kan konstatere, at fx Norge efter nærmere sonderinger også besluttede at tilslutte sig EU's indkøb af vacciner.

Danmark har efterfølgende fået mulighed for at vurdere, hvorvidt vi ønskede at deltage i indkøbet af enkelte, specifikke vacciner. Vurderingen af den enkelte vaccinekandidat har været sundhedsmyndighedernes ansvar, og alle vacciner er blevet indkøbt på baggrund af en sundhedsfaglig indstilling fra Sundhedsstyrelsen.

I vurderingen er der blev taget stilling til den enkeltes vaccinekandidats værdi og relevans for det danske vaccinationsprogram på det daværende tidspunkt. Samtidig har der været gennemført en uafhængig advokatvurdering af kontraktens juridiske indhold, for at sikre embedsværket de bedst mulige forudsætninger for sammensætningen af beslutningsgrundlaget.

Der har altså været tilrettelagt en proces, som målrettet sikrer det bedst mulige faglige beslutningsgrundlag. Et beslutningsgrundlag, der har indeholdt klare, faglige indstillinger.

[Danmarks vaccinstrategi]

Regeringen har undervejs drøftet og inddraget Folketingets partier i arbejdet med Danmarks vaccinstrategi.

Strategien har fra begyndelsen af pandemiens opblussen haft fokus på at have vacciner baseret på de bedst tilgængelige og forskellige teknologier, med henblik på at sikre et robust og langsigtet vaccineberedskab, som kan være forberedt på potentielle mutationer og nye varianter.

Alle kontrakter er indgået i 2020 og 2021. På tidspunktet for indgåelse af kontrakterne var der ikke fuldt overblik over epidemien, hvilke vacciner der ville blive godkendt og produceret, eller behovet for antallet af vacciner.

Der var først, da vi kom på den anden side af omikronbølgen i vinteren 2021-2022, at vi kunne begynde at få relativt klare indikationer på, hvorvidt covid-19 som sundhedskrise var aftagende. Samtidig har vi løbende måtte indse under pandemien, at det var nødvendigt at være forberedt på det uventede.

Det er blandt andet derfor, at der i 2020 og 2021 er indgået forhåndsftaler om indkøb af flere vacciner, end det senere har vist sig at være behov for.

Indkøbet af vaccinerne, både i forhold til mængde, og i forhold til indkøb af forskellige vaccineteknologier, var den eneste rigtige beslutning som gjorde, at Danmark kom igennem covid-19 så hurtigt og sikkert som muligt.

Når der blev indkøbt en så bred og stor portefølje af vacciner, var det først og fremmest fordi, det ikke var muligt på forhånd at vide, hvilke vacciner der ville vise sig mest effektive. Hvornår de ville være klar til anvendelse. Eller hvordan pandemisituationen ville udvikle sig.

Denne tilgang er bevidst valgt, fordi man måtte regne med, at visse af vaccinekandidaterne ikke nåede i mål med udvikling og godkendelse. Dette ses ofte i lægemiddeludvikling.

Vi så blandt andet, at Sundhedsstyrelsen blev nødt til at træffe faglig beslutning om at trække to vacciner ud af det danske vaccinationsprogram i foråret 2021. Danmarks vaccinstrategi var og er heldigvis så robust, at denne beslutning kun forskubbede vaccinationsprogrammet i ganske få uger. Dette ville ikke have været tilfældet, hvis vi havde begrænset mængden af indkøb.

I dag kan vi også konstatere, at det indtil videre kun er 2 ud af de 8 vaccinekandidater, som EU har indgået aftale med og som Danmark i sin tid besluttede sig for at indkøbe, der indgår i det danske vaccinationsprogram [Pfizers Comirnaty og Modernas SpikeVax].

Samtidig er udvikling af vacciner en omkostningstung proces. I denne situation, hvor udviklingen skulle foregå under så stort et tidspres, og hvor man oprettede nye produktionsfaciliteter undervejs, er det vigtigt, at der er risikovillig kapital til rådighed.

Når eksempelvis EU har indgået forhåndsaftaler, der forpligter indkøb af store mængder vacciner, er det også med henblik på at give vaccineproducenterne en sikkerhed for, at de ikke risikerer at miste milliarder på deres bidrag til bekæmpelsen af den største sundhedskrise i nyere tid. Det

har medvirket til at give lægemiddelindustrien fundament og incitament til at satse. Og til at være innovative.

Dette udgør en betydelig del af årsagen til, at Danmark ligesom andre EU-lande gennem EU har indgået kontrakter om flere vacciner, end der ved første øjekast var behov for.

Vi har i dag et overskud af vacciner i den aktuelle situation. Det er korrekt. Men hvis vi ikke havde forfulgt den indkøbsstrategi, men i stedet kun satset på én vaccinekandidat eller til én vaccination pr. indbygger, havde Danmark fået vaccinerne langsommere, end det endte med at være tilfældet, og vi havde formentlig heller ikke fået nok eller de mest effektive.

Derfor har vi fra dansk side og med løbende inddragelse af Folketingets partier forfulgt en strategi om at være på den sikre side og købe ind, så vi havde rigeligt og havde valgmuligheder i forbindelse med udrulningen.

[Rumænske vacciner]

Danmark har derudover indkøbt 1,17 millioner vacciner direkte af Rumænien i sommeren 2021 uden om de fælleseuropæiske indkøbsaftaler. Her er der tale om ekstra vacciner, som i sidste ende har bidraget til et vaccineoverskud og hurtig udrulning.

Men. Det var samtidig vacciner, der gjorde, at vi kunne færdiggøre den første vaccinationsrunde flere uger før, det ellers ville have været muligt.

[Fremtidige leverancer]

Danmark er som udgangspunkt bundet af de EU-aftaler om indkøb af vacciner, som Danmark har tilsluttet sig.

Der arbejdes dog løbende igennem EU på at få justeret leveringsbetingelser, leverancer og leveringstidspunkter for covid-19-vacciner, så de afspejler den nuværende epidemisituation og behov. Danmark har igennem EU presset for at forbedre leveringsbetingelserne.

Indtil videre er det lykkedes at udskyde dele af leverancerne af vacciner fra Pfizer og Moderna, så disse først modtages op til gennemførelsen af efterårets vaccinationsprogram, og at vi kan få variantopdaterede vacciner i stedet.

Derudover skal det bemærkes, at Danmark på baggrund af en indstilling fra Sundhedsstyrelsen har reduceret indkøbet af Valnevas vaccinekandidat fra 800.000 doser til 60.000. Og at der fortsat er usikkerhed om de 3,8 millioner doser fra Sanofi, idet det er uvist, hvornår vaccinen forventes godkendt og leveret.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at usikkerheden omkring pandemiens udvikling, og behovet for risikovillig kapital, ikke længere er til stede i samme grad som tidligere.

På den baggrund har Danmark på nuværende tidspunkt forpligtet sig til indkøb af 5,8 millioner EMA-godkendte vaccinedoser i 2023, samt uforpligtende optioner på op til 5,8 millioner yderligere vaccinedoser, såfremt der skulle opstå behov for det. Altså en væsentlig reduktion i forhold til leverancer i 2022.

Det gælder samtidig for alle de EU-aftaler, som Danmark har tiltrådt, at vi har mulighed for at videresælge eller donere de vacciner, som vi køber, og som det viser sig, at vi alligevel ikke skal bruge i Danmark.

Vi har fra regeringens side haft et stort og vedvarende fokus på at få doneret overskydende vacciner afsted til de lande, der har brug for dem og kapacitet til at udrulle dem.

Det er blandt andet på den baggrund, at vi fra dansk side i har doneret 10,3 millioner doser vaccine til i alt 22 lande – og dermed rundet de i alt 10 mio. vaccinedoser, som vi havde sat os som mål at donere til verdens udviklingslande. Størstedelen af vaccinerne er blevet leveret gennem det internationale vaccinesamarbejde COVAX. Det er dertil lykkedes at videresælge 700.000 doser til New Zealand og Australien.

EU har tidligere estimeret, at den globale vaccine-produktion vil overstige efterspørgslen i midten af i år 2022. Af samme årsag er det meget svært at donere vacciner bilateralt, ligesom den relativt korte holdbarhed på vaccinerne begrænser mulighederne for donation i fremtiden.

Det er derfor ikke sikkert, at der vil være en stor mulighed for fremover at videresælge og donere yderligere vacciner. Men Udenrigsministeriet og Udviklingsministeriet fortsætter naturligvis med at afsøge mulighederne.

[Afslutning]

Det er korrekt, at Danmark har et stort overskud af vacciner i 2022. Som situationen i pandemien er nu, er det flere, end der er behov for.

Men jeg vil gerne afslutningsvis understrege, at indgåelsen af de mange forpligtende indkøbsaftaler var en forudsætning for, at Danmark kunne komme hurtigt og sikkert igennem covid-19.

Fremtidige vaccineindkøb vil selvfølgelig blive foretaget på baggrund af det styrkede vidensgrundlag, vi har i dag.

Tak for ordet.